מסורת הש"ס

א) [גירס' הערוך ערך מסבלין במסובלי דתומי פי' מחרוזות של שומין שאין נותנין בכלים] : ב) [לעיל סה:] :ג) קדושין דף כו. לעיל דף נח. לקמן קנ:ד) שבת דף צא: כתובות דף לא. סנהדרין דף עב. [תוספתא ב"ק פ"ט] :

* סוגריים לשם דיוק
אחריהם הגמ' ממשיכה
בנסיון לפתור שאלתנו
בדינן כליו של לוקח
ברשות מוכר. בתוכם
הגמ' מבררת פרט
שמוזכר לעיל במקור
שגמר הקנין תלוי
בכך אם "פסק" -
קבעו את המחיר
מראש

* סוגריים לשם דיוק לאחר
על ידי הקריאה בתוך
הסוגריים יש ב' לשונות
על מי אמר "לא שנו..."

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה פירקן וכו' לקמן דמדידת כל הכור מעכבא : (ב) ד"ה ומדכליו וכו' דקנה רשות לוקח קודם מדידה : (ג) ד"ה לצדדין וכו' דניחא ליה טפי :

פירקן והכניסן לתוך ביתו [א]פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור בהן, מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן ומדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה, [ב]כליו דלוקח נמי ברשות מוכר לא קנה. אמר רב נחמן בר יצחק בששפכן, איקפד רבא מידי ששפכן קתני, פירקן קתני! אלא אמר מר בר רב אשי א)במתאכלי דתומי. א"ל הונא בריה דמר זוטרא לרבינא מכדי "פירקן" קתני מה לי פסק ומה לי לא פסק? א"ל: פסק, סמכא דעתיה, לא פסק, לא סמכא דעתיה. א"ל רבינא לרב אשי ב)דרב ושמואל דאמרי תרוייהו "כליו של אדם קונה לו בכל מקום" לאתויי מאי לאו לאתויי רשות מוכר, התם דא"ל "זיל קני". תנן התם ג)נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה. בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה דרב חסדא, בפומבדיתא מתנו לה משמיה דרב כהנא ואמרי לה משמיה דרבא [ה]לא שנו אלא דברים שאין דרכן להגביה אבל דברים שדרכן להגביה בהגבהה אין במשיכה לא, איתיביה אביי וקאמר להא שמעתא רב אדא בר מתנה לאביי ד)הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת, היה מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין באחד, והרי כיס דבר הגבהה הוא ואפי' הכי קני במשיכה. א"ל במיתנא, אנא נמי במיתנא קא אמינא. א"ל במידי דבעי מיתנא. הא שמע ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו, אלמא מידי דבר הגבהה אי בעי בהגבהה קני ליה ואי בעי במשיכה קני ליה, אמר רב נחמן בר יצחק לצדדין קתני: "מידי דבר הגבהה בהגבהה מידי דבר משיכה במשיכה" ת"ש

פירקן · בין מוכר בין לוקח והכניסן לרשותו דיש כאן הנחה ברשות לוקח יש כאן חילוק ואע"ג דאכתי בהך הכנסה לא קנה משום דלא פסק, אהני לכי פסק בתר הכי דקניא ליה רשותיה שמונחין בו הלכך פסק אחרי כן אע"פ שלא מדד קניא ליה רשותיה ואין יכול לחזור אפי' קודם מדידה דבשעת פיסוק קניא ליה רשותיה ואין כליו של מוכר מעכב עליו אלמא כלי לא חשיב כשותיה ומדידה נמי לא מעכבא כדתנן "משך ולא מדד קנה" דהואיל ופסק דמים על כולן, מדידה גלוי מילתא בעלמא היא ולא דמי להיכא דלא מכר לו אלא כור אחד דאמרי' לקמן (א)דמדידת הכור מעכבא ויכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה דהתם מעכבא מדידה דלא קניא רשותיה אלא מאי דזבין ליה : **מדד עד שלא פסק לא קנה** · ויכולין לחזור קודם שיפסקו אבל משיפסוק קנה/ ואית דמפרשי פירקן והכניסן לתוך ביתו היינו משיכה והאי דקתני פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור מוקמי לה כשפסק קודם שפירקן וקני במשיכה שאחר פיסוק וטעות הוא בידם דא"כ היכי יליף מיניה דכליו של מוכר לא מעכב קנייה דרשות לוקח דלמא הא דקנה לוקח לאו משום קניית רשותו הוא אלא משום משיכה : **ומדכליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה** · מוכר כלומר שאין כליו של מוכר מעכב על רשות הלוקח לקנותן הלוקח כדקתני פירקן ופסק קנה דקנה רשות (ב) קודם מדידה ואע"פ שעדיין הפירות בתוך שקין של מוכר וכיון דאהני רשות לוקח לבטל כליו של מוכר ולהוציאן מרשות מוכר כל שכן וכל שכן כליו דלוקח נמי ברשות מוכר יבטל הרשות את הכלי של לוקח שלא להוציאן מחזקת המוכר שמוחזק בהן עד עתה : **בששפכן** · האי פירקן היינו שפירקן לשפכן מן השקין לקרקע ביתו של לוקח דליכא כליו דמוכר והלכך קניא ליה ללוקח רשותו : **איקפד רבא** · דאיהו אמר האי ת"ש: **פירקן קתני** · דמשמע כמות שהיו מונחין החבילות כן פירקן : **במתאכלי דתומי** · חבילות שומים דליכא שקין : **מכדי פירקן קתני** · שהונחו ברשות לוקח וקני ליה רשותו מיד כשקיבל עליו מוכר למכרן לו כדקתני בברייתא לעיל : **לא סמכא דעתיה** · דמי יימר שיתקיים המכר שמא המוכר יעלה בדמיהן והלוקח יוזול בדמיהן שהרי אין דמיהן קצובין : **התם דאמר ליה** · מוכר "זיל קני" אני רוצה שיקנה לך כליך דכאן דמושיל ליה מקום הנחת כליו דמי כי קמיבעיא לן סתמא : **תנן התם** · בפ"ק דקדושין : **שיש להן אחריות** · שקיימין לעולם : **בכסף** · במתן מעות : **בשטר** · אם כתב לו "שדי מכורה לך או נתונה לך" ומסר לו את השטר : **ובחזקה** · נעל וגדר ופרץ כל שהוא והתם יליף טעמא מקראי : **ושאין להם אחריות** · מטלטלי : **במשיכה** · שמושכן לרשותו או לרשות שיש לו חלק בו כגון סימטא וחצר השותפין וכל שכן בהגבהה דהגבהה קונה בכל מקום ובכל דבר דמשהגביהה הויא ברשותו אפי' בלא משיכה כן נראה לי : **להא שמעתא** · דלקמיה האי "לא שנו" : **שאין דרכן להגביה** · שכבידין : **שדרכן להגביה** · דברים קלים : **הגונב כיס בשבת** והוציאו לרשות הרבים : **חייב** · בתשלומין דליכא למימר "קם ליה בדרבה מיניה" דליכא הכא שתי רשעיות ביחד : **שכבר נתחייב בגניבה** · משעת הגבהה דהגבהה בכל מקום קונה ואיסור שבת ליכא עד שעת הולכה : **היה מגרר**. בקרקע דהגבהה ליכא ולא קני ליה אלא בשינוי רשות שימשכנה לרשותו : **פטור** · מן התשלומין דקם ליה בדרבה מיניה וכתיב כדי רשעתו (דברים כה) משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות : **שהרי איסור שבת וחיוב גניבה באין כאחד** · דבשעת הולאת חוץ קנייה ונתחייב בסקילה ובכתובות בפרק אלו נערות פרכינן דמשכיה להיכא אי לרשות הרבים איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ומוקמינן לה כשליכף ידו למטה מג' וקבלה וידו של אדם חשובה לו כד' על ד' וקניא ליה ולא בטלה לגבי רה"ר לגבי קנייה ויש כאן [איסור] שבת וגניבה באין כאחד והך קנייה לאו משום הגבהה היא אלא משיכה לתוך ידו שהרי ידו כמוכה בתוך ג' לקרקע ואית דמוקי ליה התם בצידי רשות הרבים דלענין גניבה מיקנא קני ולענין שבת הוי רשות הרבים כרבי אליעזר : **והא כיס דבר הגבהה הוא** · ואפילו הכי אי לאו משום איסור שבת הוה קני ליה במשיכה כגון אם היה מגרר ויוצא בחול : **אמר ליה במיתנא** · כך השיבו אביי שם וסבור רב אדא דכיס קטן הוא ותמה על תירוץ זה ואמר ליה אנא נמי מיתנא קאמינא לך דאע"ג דאיכא ביה מיתנא דרכו להגביהו הוא: **א"ל דחזי למיתנא קאמינא לך** · כיס גדול מאד [כך שיטת הגמרא נכונה וכך מצאתי הגהת רבינו זקני מ"כ] : **או עד שיוציאנה** · היינו משיכה : **אלמא מידי דבר הגבהה** · דבר קל : **לצדדין קתני** · עד שיגביהנה אם דבר קל הוא או עד שיוציאנה אם דבר כבד הוא, ולפי עניות דעתי נראה לי דהוה מצי לתרוצי הכא במידי דבר משיכה עסקינן, הלכך אי בעי בהגבהה ליקני דהגבהה עדיפא ממשיכה וקונה בכל דבר ואי בעי במשיכה ליקני דהא אורחיה במשיכה אלא דניחא (ג) טפי לאוקמי דין תרוייהו דמידי דבר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה ומידי דבר משיכה אפי' במשיכה וכן נראים הדברים דהא בפ"ק דקידושין (דף כה:) תנן אמר רבי מאיר בהמה גסה במסירה והדקה בהגבהה ולא במסירה ומשיכה ואמרי ליה רבנן בהמה דקה נקנית במשיכה כלומר אף במשיכה ובגמרא אמרי רבנן אחרים זו וזו במשיכה ואמר להו רבי שמעון זו וזו בהגבהה אלמא הגבהה עדיפא ממשיכה דהא אפילו [גסה] לרבי שמעון בהגבהה ולא במשיכה כדמפרש התם :

תא

ומדכליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה כו' · וא"ת מנא ליה דמתורת רשותו קנה דלמא מתורת משיכה קנה דהא משיכה מועלת בכליו של מוכר כדמפרש לעיל וי"ל דהכא דייק דמתורת רשותו קנה כדפירש לעיל בקונטרס דפירקן והכניסן לתוך ביתו משמע בין מוכר בין לוקח וא"ת בלא פירקן נמי כיון שהכניסן ליקני דליבטיל אגב רשות לוקח ואור"י דלוקח כלי הוא דבטיל אגב הרשות אבל בהמה לא :

אבל דברים שדרכן בהגבהה אין נקנים אלא בהגבהה · והא דפריך במי שמת (לקמן דף קנא·) גבי מלוגא דשטרי והא לא משך ודוחק לומר שהיה כל כך הרבה שטרות שלא היה דרכן להגביה אלא לאו דוקא נקט משך אלא כלומר והא לא הגביה: **והא** כיס דבר הגבהה הוא כו' · לא פריך להאי לישנא דמשני בריש אלו נערות (כתובות דף לא:) כשליכף ידו למטה מג' וקבלה דלא קנה מטעם משיכה אלא מטעם חצר וידו כחצרו אלא לההוא לישנא דהתם דקני משום משיכה פריך וא"ת והיכי ס"ד דמיירי בכיס דבר הגבהה הוא א"כ היכי מיחייב לענין שבת הא אין דרך הולאה בכך כדדייק בריש אלו נערות (שם) אי בזוטרי אין דרך הולאה בכך אלא במילעי ויש לומר דיש דברים שדרך הולאה בכך לענין שבת ואפי' הכי לענין קנין אין נקנין אלא בהגבהה שדרכן להגביה אי נמי במגרר דרך מחתרת דהוי דרך הולאה אי נמי הוה ליה למימר וליטעמיך :

לצדדין קתני · תימה לרשב"א אמאי לא מוקי לה בכלים שאין דרכן להגביה שגם הן נקנין בהגבהה כדמשמע לעיל דאוקמינן במידי דבעי מיתנא וקתני הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה דהיינו בהגבהה :

אטו

עין משפט
נר מצוה

צג א מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' יג סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' ר סעיף ז :

צד ב ג מיי' שם הל' א ב טוש"ע שם סעיף ג :

צה ד מיי' שם פ"א הלכה ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קל סעיף א :

צו ה ו מיי' שם פ"ג הלכה א ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קלח סעיף א :

צז ז ח מיי' פ"ב מהל' גניבה הל' ב טוש"ע ח"מ סי' שנא :

מבנה
דחייה - אין
להסיק שאלתנו
ממקור זה - פירקן
והכניסן וכו'
דלא מדובר
בכליו אלא
במקרה שהסחורה
נמצאת על
הרצפה ממש

◆

רבינו גרשום

אבל פירקן . המשואות הלוקח ברה"ר והכניסן בביתו שמשך התבואה עצמה לרשותו אם פסק קודם ושוב הכניסם ועדיין לא מדד אין שניהן יכולין לחזור הואיל וקצץ ושוב הכניס . אבל מדד קודם והכניס ועדיין לא פסק שניהן יכולין לחזור בהן : מדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה מוכר . דהיכא דפירקן והכניסן דעדיין הן בתוך כליו בתוך שקו של מוכר. ואפ"ה כיון דפסק אע"ג דלא מדד א)אין מועיל לו כלום שעדיין הן בו שיהא יכול לחזור בו אלמא אין שניהן יכולין לחזור : כליו דלוקח . בעלמא ברשות מוכר נמי לא קנה לוקח : אמר רב נחמן בר יצחק . לעולם כליו דמוכר ברשות לוקח קנה מוכר דכליו דלוקח ברשות מוכר קנה [לוקח] והכא ליכא כליו של מוכר לפי ששפכן לפירות מן החמור לארץ והכניסן הלוקח בכלי שלו להכי אין יכול לחזור בו : אקפד רבא אדברי רב נחמן והא פירקן והכניסן קתני. דמשמע דהכניס המשואות כמו שהן בכליו של מוכר: אלא אמר מר בר רב אשי . אנא מתרץ לך פירקן ובלא שפכן ואפי' הכי ליכא כליו של מוכר דמאי פירות הללו במסובלי דתומי . חבילות של שומין שנושאין אותן על גבי החמור בלא כלי: מכדי פירקן קתני.דמשך הפירות עצמן מאי שנא דפסק קנה מאי שנא דמדד ולא פסק לא קנה: פסק סמכא דעתיה . דמוכר ומקני לו דאומר לו זיל קני : כי קמבעיא לן שאין דרכו להגביה• דנקנין במשיכה: בשבת חייב . לשלם שכבר נתחייב בגניבה משעת הוצאה דקנייה ואיסור שבת לא הוי עד דמוציאה לרה"ר : היה מגררו. בארץ ויוצא וכך הוציאן פטור מתשלומין שאיסור שבת וגניבה באין כאחת וקם ליה בדרבה מיניה: והא כיס דבר הגבהה הוא.ואמאי קאמר איסור [שבת ואיסור] גניבה באין כאחת דהא לא אגבהיה עדיין כשהוציא : אמר ליה במיתנא. כלומר בההוא כיס כגון ארנקי גדולה יש רצועה בתוכה ונוהגין שנוררין אותו באותה רצועה : אמר ליה רב אדא אנא נמי במיתנא קאמינא . הדהוא כיס דיש לו מיתנא אמאי כשנוררו לרה"ר באותו מיתנא אמאי הוי איסור גניבה והא יכול להגביהו ודרכן של רוב בני אדם להגביה כיסן יותר מאותן שנוררין:א"ל אביי.האי דקאמרי לך מיתנא לא בכל כיס קטן שיש לו מיתנא אמינא. לא דצריך מיתנא.שהיה כיס כמו שק גדול שאין אדם יכול להגביהו אלא קושרן בחבל או ברצועה ומושכן ובההוא מיירי היה מגרר ויוצא : ת"ש ברשות מוכר לא קנה.דמשמע אפי' מידי דבר משיכה לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו אפי' מידי דבר הגבהה משמע דקנה במשיכה וקשיא לרב חסדא : ומשני רב נחמן לצדדין קתני . האי דקאמר עד שיגביהנה במידי דבר הגבהה ולא בר משיכה ודקתני עד שיוציאנה. מיירי במידי דבר משיכה הוא ולא בר הגבהה :

בשליפי

נושא
דרכי קנין:
1- קרקעות
2- מטלטלין

נושא
דברים שדרכן
בהגבהה
אינם נקנים
במשיכה

מבנה
△
קושיות
על האמירה
כזו

א) נראה דז"ל אע"ג דלא מדד שעדיין הן בו אין מועיל לו כלום שיהא יכול לחזור בו .